

KAZNENA DJELA, SIGURNOST I PRAVA ŽRTAVA

— SAŽETAK

ISTRAŽIVANJE O TEMELJNIM
PRAVIMA

3

Iskustva nasilja

9

Iskustva uznemiravanja

12

Iskustva odabranih imovinskih kaznenih djela
i prijevara

15

Prijava kaznenih djela policiji i drugim tijelima

18

Svjedočenje kaznenim djelima i interveniranje

20

Zabrinutost zbog kaznenih djela i izbjegavanje
rizika

© Agencija Europske unije za temeljna prava, 2021.

Umnožavanje je dopušteno pod uvjetom da se navede izvor.

Za uporabu ili reprodukciju fotografija ili drugog materijala koji nije zaštićen autorskim pravom Agencije Europske unije za temeljna prava potrebno je zatražiti dopuštenje izravno od nositelja autorskih prava.

Ni Agencija Europske unije za temeljna prava ni bilo koja osoba koja djeluje u ime Agencije ne odgovara za moguću uporabu informacija u nastavku.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2021.

Print	ISBN 978-92-9461-174-1	doi:10.2811/174015	TK-06-20-041-HR-C
PDF	ISBN 978-92-9461-150-5	doi:10.2811/8	TK-06-20-041-HR-N

Fotografije:

Naslovnica: © AlexLinch/iStock

Stranica 5.: © jayzynism/Adobe Stock

Stranica 8.: © JackF/Adobe Stock

Stranica 11.: © Daisy-Daisy/iStock

Stranica 14.: © terovesalainen/Adobe Stock

Stranica 17.: © kumikomini/iStock

Stranica 21.: © krsmanovic/Adobe Stock

Kaznenim djelom, posebno kaznenim djelom nasilja, povređuju se osnovna ljudska i temeljna prava žrtava. U kontekstu kaznenih djela nasilja ona mogu uključivati pravo na život i ljudsko dostojanstvo, pristup pravosuđu pri prijavi kaznenih djela i nediskriminaciju u postupanju prema žrtvama. Narušavaju se i druga prava, među ostalim ona koja se odnose na imovinu i zaštitu potrošača.

U ovom se sažetku iznose glavni zaključci FRA-ina drugog glavnog izvješća na temelju istraživanja o temeljnim pravima. U izvješću se naglasak stavlja na iskustva žrtava određenih vrsta kaznenih djela. Konkretno, izvješće obuhvaća sljedeća pitanja:

- nasilje;
- uznemiravanje na internetu i izvan njega;
- i imovinska kaznena djela: provalu, zlouporabu internetskog bankovnog računa ili platnih kartica i prijevaru potrošača.

U izvješću se ispituje i koliko često žrtve prijavljuju navedena kaznena djela policiji te iznose dodatne pojedinosti o uznemiravanju i nasilju, među ostalim, o počiniteljima i mjestima incidenata. Odabrana kaznena djela uključuju djela počinjena u izravnom kontaktu i imovinska kaznena djela te „tradicionalna“ kaznena djela, kao što je provala, i kaznena djela do kojih može doći na internetu i izvan njega.

Osim toga, analizira se i koliko su ljudi zabrinuti da će postati žrtve kaznenog djela te je li ih percipirani rizik od napada ili uznemiravanja naveo da promijene ponašanje i izbjegavaju situacije u kojima bi se takvi incidenti mogli dogoditi.

U izvješću se ispituje i spremnost ljudi na intervenciju, prijavu policiji ili, ako se to od njih zatraži, svjedočenje na sudu u tri hipotetska scenarija: u slučaju fizičkog nasilja između partnera, fizičkog nasilja nad djetetom i kaznenog djela protiv okoliša.

Predstavljeni rezultati podaci su iz prvog istraživanja na razini EU-a o kaznenim djelima i iskustvima općeg stanovništva s viktimizacijom povezanom s kaznenim djelima koji se mogu upotrijebiti za potrebe politika i zakonodavstva na razini EU-a i na nacionalnoj razini usmjerenih na žrtve kaznenih djela.

Istraživanje o temeljnim pravima: ključni podaci

U okviru istraživanja o temeljnim pravima prikupljeni su podaci u 29 zemalja: u 27 država članica EU-a, Ujedinjenoj Kraljevini (koja je tada bila država članica EU-a) i Sjevernoj Makedoniji (jedinoj državi koja nije članica EU-a sa statusom promatrača u FRA-i u trenutku izrade istraživanja). U istraživanju je u svakoj zemlji sudjelovao reprezentativan uzorak ispitanika, koji je u većini zemalja činilo oko 1000 osoba, a u Francuskoj

i Njemačkoj oko 3000 osoba. Razgovori provedeni u okviru istraživanja od siječnja do listopada 2019. rezultirali su ukupnim uzorkom od 34 948 ispitanika.

Rezultati su reprezentativni na razini EU-a te za svaku zemlju, a odnose se na osobe u dobi od 16 godina ili više i s uobičajenim boravištem u zemlji u kojoj su sudjelovale u istraživanju.

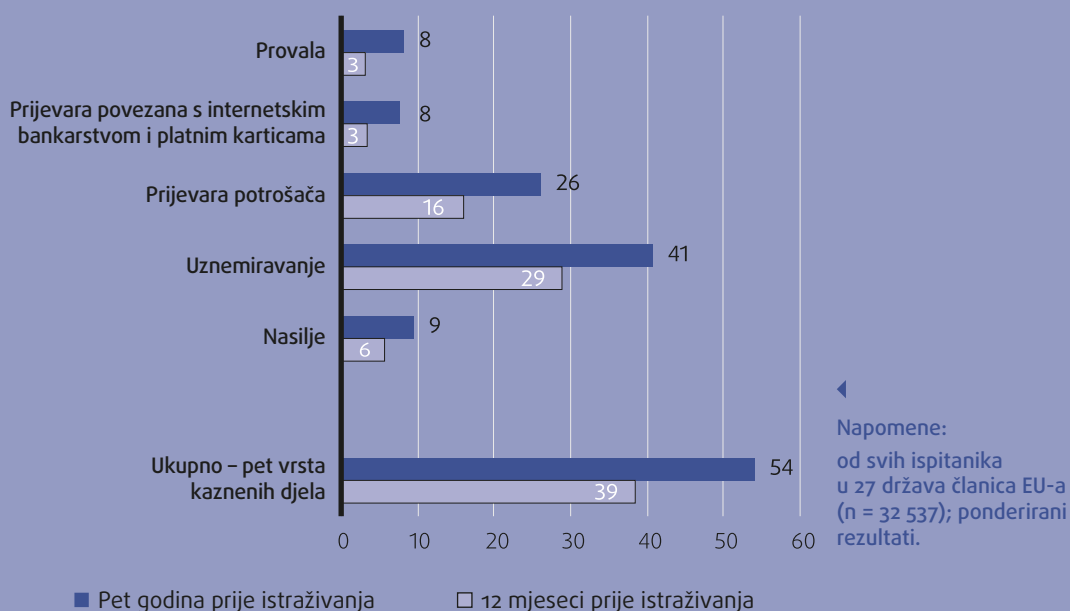
Opća stopa viktimizacije povezane s kaznenim djelima u istraživanju

U istraživanju o temeljnim pravima ispitanicima je postavljeno pitanje o njihovim iskustvima s pet vrsta kaznenih djela: provalom, prijevarom povezanom s internetskim bankarstvom ili platnim karticama, prijevarom potrošača, uznemiravanjem i nasiljem. U izvješću se analiziraju rezultati za svaku od navedenih pet vrsta.

Ukupno je 54 % osoba u 27 država članica EU-a doživjelo jednu ili više navedenih vrsta kaznenih djela u razdoblju od pet godina prije istraživanja, a 39 % u razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja. U okviru tih stopa učestalost pet vrsta kaznenih djela uvelike se razlikuje.

Ljudi su od pet navedenih vrsta najčešće doživjeli uznemiravanje (41 % u razdoblju od pet godina prije istraživanja) i prijevaru potrošača (26 %). Iskustva provale i prijevare povezane s internetskim bankarstvom ili platnim karticama rjeđa su te ih je u razdoblju od pet godina prije istraživanja doživjelo manje od jedne desetine ispitanih osoba. Opće stope učestalosti iskustava kaznenih djela u razdoblju od pet godina, odnosno, 12 mjeseci prije istraživanja usko su povezane s iskustvima uznemiravanja i prijevare potrošača jer su od pet vrsta kaznenih djela obuhvaćenih istraživanjem ona najraširenija.

SLIKA 1.: ISKUSTVA PET VRSTA KAZNENIH DJELA OBUHVAĆENIH ISTRAŽIVANJEM U RAZDOBLJU OD PET GODINA I U RAZDOBLJU OD 12 MJESECI PRIJE ISTRAŽIVANJA (EU-27, %)

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima 2019., podaci su prikupljeni u suradnji s agencijama Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, NL), Centre des technologies de l'information d'Etat (CTIE, LU) i Statistik Austria (AT).

Uz prethodno navedenih pet vrsta kaznenih djela, u istraživanju o temeljnim pravima ispitanike se pitalo je li državni dužnosnik ili javni službenik od njih nešto zatražio ili očekivao (na primjer, dar ili donaciju) u zamjenu za određenu uslugu. To je u prethodnih pet godina doživjelo ukupno 4 % osoba u 27 država članica EU-a. Međutim, iskustva se znatno razlikuju među državama članicama EU-a. Rezultati se detaljnije analiziraju u FRA-inom **prvom izvješću o istraživanju temeljnih prava**.

ISKUSTVA NASILJA

Više od 22 milijuna osoba u EU-u doživjelo je fizičko nasilje u godini prije istraživanja.

- ★ U 27 država članica EU-a fizičko je nasilje doživjela gotovo desetina osoba (9 %) u razdoblju od pet godina prije istraživanja i 6 % osoba u razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja. To znači da je u jednoj godini više od 22 milijuna osoba u 27 država članica EU-a doživjelo fizičko nasilje (procjena na temelju rezultata istraživanja u odnosu na stanovništvo EU-a).
- ★ Navedeni rezultati uključuju iskustvo jednog ili više od četiri široke kategorije fizičkog nasilja obuhvaćenih istraživanjem: osoba vas je pljusnula, bacila nešto na vas, gurnula vas ili povukla za kosu; jednom vas je udarila šakom ili nečim drugim što vas je moglo ozlijediti; udarala vas je nogom ili vukla ili istukla; ili vas je pokušala ugušiti ili zadaviti.
- ★ Iskustva se razlikuju od države do države EU-a te se postotak osoba koje su doživjele fizičko nasilje u razdoblju od pet godina prije istraživanja kreće u rasponu od 3 % do 18 %. Takve razlike među državama članicama potrebno je usporediti sa službenim statističkim podacima o kaznenim djelima koje je evidentirala policija u svakoj zemlji (što nadilazi opseg ovog izvješća) i podacima o uzorcima prijavljivanja kaznenih djela, koji su analizirani u posebnoj poglavlju ovog izvješća.
- ★ Mladi (u dobi od 16 do 29 godina) izloženi su najvećem riziku da budu žrtve fizičkog nasilja u odnosu na osobe iz drugih dobnih skupina te u usporedbi s drugim sociodemografskim značajkama obuhvaćenih istraživanjem. Gotovo je četvrtina osoba (23 %) u dobi od 16 do 29 godina doživjela fizičko nasilje u razdoblju od pet godina prije istraživanja. U drugim je dobnim skupinama u istom razdoblju fizičko nasilje doživjela desetina osoba ili manje.

MIŠLJENJE FRA-e 1.

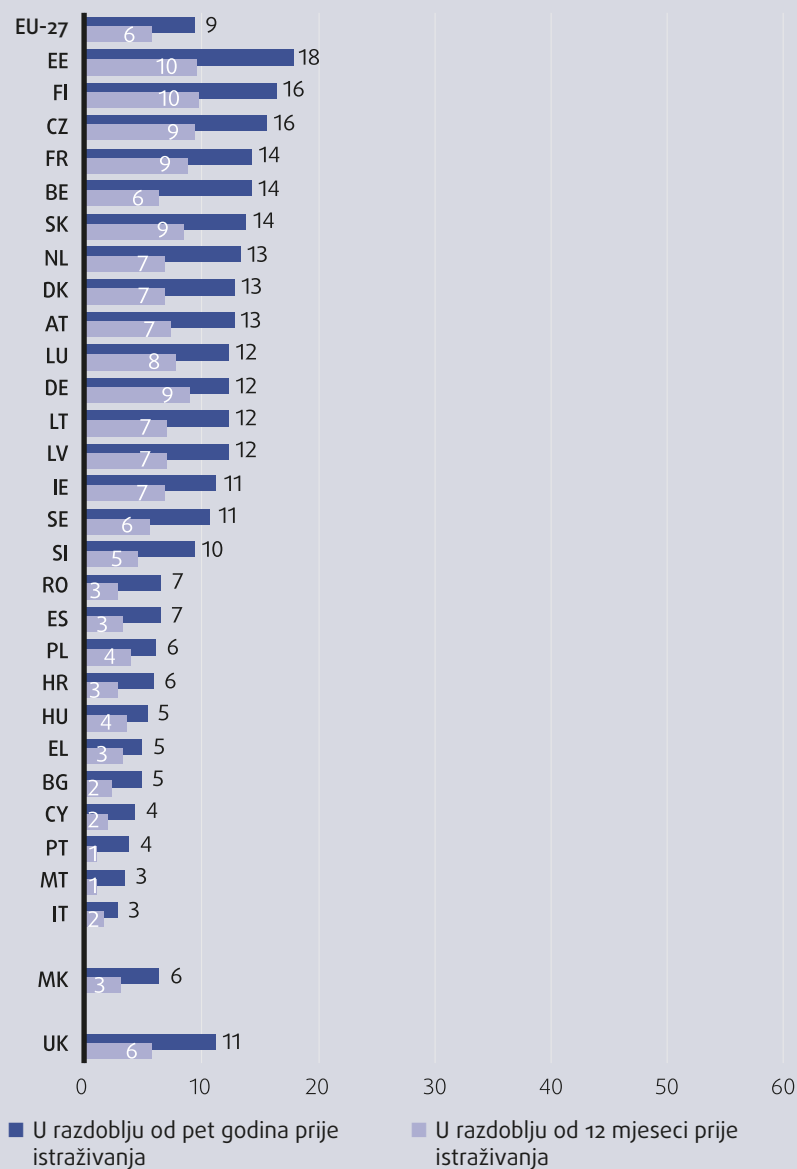
Podaci istraživanja pokazuju da je fizičko nasilje zabrinjavajuća stvarnost u cijelom EU-u. U skladu s Direktivom o pravima žrtava, države članice trebale bi intenzivnije raditi na osiguravanju pristupa pravosuđu svim žrtvama kaznenih djela, uključujući one najranjivije, tako da im osiguraju odgovarajuće informacije, potporu i zaštitu te im omoguće sudjelovanje u kaznenim postupcima.

Stopa fizičkog nasilja koje doživljavaju mladi znatno je viša u odnosu na druge dobne skupine. To zahtijeva djelovanje država članica EU-a da bi se osiguralo da su mladi informirani o svojim pravima i o tome kome se mogu obratiti nakon iskustva fizičkog nasilja. Ta dobna skupina ponekad u školi ili u okviru tercijarnog obrazovanja doživljava nasilje koje uključuje vršnjake žrtve. Stoga je važno donijeti ciljane mjere za taj kontekst.

Države članice EU-a trebale bi izraditi ciljane mjere za sprečavanje fizičkog nasilja nad osobama s invaliditetom, etničkim manjinama te lezbijkama, homoseksualcima, biseksualnim, transseksualnim i interseksualnim osobama, koje su češće od drugih izložene fizičkom nasilju i uznemiravanju. Osim općenitog fizičkog nasilja, navedene skupine podliježu i incidentima potaknutima mržnjom, kako je istaknuto u FRA-inim ciljanim istraživanjima usmjerenima na posebne skupine. To može negativno utjecati na osjećaj sigurnosti tih skupina.

- ★ Druge skupine koje su češće izložene fizičkom nasilju u odnosu na prosjek cijele populacije uključuju osobe koje se smatraju pripadnikom etničke manjine (22 % u razdoblju od pet godina prije istraživanja), osobe koje se izjašnjavaju kao lezbijke, homoseksualci, biseksualci ili „drugo“ (19 %) i osobe s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti zbog zdravstvenih problema ili invaliditeta (17 %).

SLIKA 2.: ISKUSTVA FIZIČKOG NASILJA U RAZDOBLJU OD PET GODINA I U RAZDOBLJU OD 12 MJESECI PRIJE ISTRAŽIVANJA PO ZEMLJAMA (%)

◀
Napomene:
od svih ispitanika u 27 država članica EU-a, Sjevernoj Makedoniji i Ujedinjenoj Kraljevini (n = 34 948); ponderirani rezultati.

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Nasilje se definira kao jasna povreda prava žrtava, posebno njihova ljudskog dostojanstva i prava na integritet (članci 2. i 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Povelja)). U skladu s Direktivom o pravima žrtava, žrtva kaznenog djela nasilja trebala bi biti prepoznata kao osoba koju je počinitelj povrijedio, koju treba zaštititi od ponovljene viktimizacije te kojoj treba osigurati pristup pravosuđu i omogućiti sudjelovanje u kaznenom postupku. Istraživanje pokazuje da velik broj osoba u EU-u doživljava fizičko nasilje svake godine. Taj rezultat potvrđuje FRA-ino istraživanje o nasilju nad ženama, kao i druga FRA-ina istraživanja usmjerena na iskustva nasilja među skupinama kao što su imigranti, etničke manjine i LGBTI osobe.

Kako je priznato u prvoj strategiji EU-a o pravima žrtava (2020.–2025.), za najranjivije žrtve, kao što su žrtve rodno uvjetovanog nasilja, djeca žrtve, žrtve s invaliditetom ili žrtve zločina iz mržnje, izrazito je teško prolaziti kroz kazneni postupak i suočiti se s posljedicama kaznenog djela. U tom se pogledu Direktivom o pravima žrtava zahtijeva uspostava odgovarajućih struktura za opće i specijalističke službe za potporu te one za zaštitu u skladu s posebnim potrebama žrtava. Da bi se utvrdile žrtve s posebnim potrebama u pogledu zaštite, Direktivom se od država članica zahtijeva da posebnu pozornost obrate na slučajeve koji uključuju nasilje u bliskim odnosima i rodno uvjetovano nasilje, seksualno nasilje, zločine iz mržnje i druga kaznena djela povezana s osobnim značajkama žrtava te žrtvama s invaliditetom.

U skladu s člancima 8. i 9. Direktive o pravima žrtava, žrtve s posebnim potrebama stoga moraju imati pristup specijalističkim organizacijama za potporu koje raspolažu dostatnim osobljem i financijskim sredstvima. Člankom 18. zahtijevaju se i posebne mjere za zaštitu žrtava od rizika sekundarne viktimizacije (kao rezultat postupanja policije i kaznenopravnog sustava prema njima) i ponovljene viktimizacije (kada ih se ponovo viktimizira) te zastrašivanja i odmazde (počinitelja).

U drugim posebnim aktima sekundarnog prava EU-a, kao što je Okvirna odluka o suzbijanju rasizma i ksenofobije, isto se tako ističu prava posebnih skupina ranjivih žrtava. Kada je riječ o djeci žrtvama, u skladu Direktivom o pravima žrtava države članice obvezne su osigurati da se prvenstveno uzimaju u obzir interesi djeteta, koji se procjenjuju od slučaja do slučaja. Mora prevladavati pristup prilagođen djetetu, pri kojem se uzima u obzir djetetova dob, zrelost, stavovi, potrebe i brige (članak 1. stavak 2.).

U članku 16. stavku 4. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom posebno se poziva države članice da poduzmu „sve prikladne mjere promicanja tjelesnog, kognitivnog i psihološkog oporavka, rehabilitacije i socijalne reintegracije osoba s invaliditetom koje su bile žrtve bilo kojeg oblika izrabljivanja, nasilja ili zlostavljanja, uključujući i uspostavu službi zaštite“.

Kada je riječ o instrumentima politike, u akcijskom planu EU-a za antirasizam za razdoblje 2020.–2025. utvrđene su konkretne mjere za suzbijanje rasističkih zločina iz mržnje i rasističkog govora mržnje, dok su u strateškom okviru EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma za razdoblje 2020.–2030. istaknuta iskustva zločina iz mržnje i govora mržnje među romskim stanovništvom. U strategiji EU-a o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020.–2025. osiguravanje sigurnosti lezbijki, homoseksualca, biseksualca te transseksualnih, nebinarnih, interseksualnih i „queer“ osoba jedno je od četiri glavna područja kojima treba posvetiti pozornost.

KONTEKST NASILJA – NAGLASAK NA ISKUSTVIMA ŽENA I MUŠKARACA

Žene nerazmjerno doživljavaju fizičko nasilje u obitelji, dok muškarci često doživljavaju nasilje na javnim mjestima.

MIŠLJENJE FRA-e 2.

Uz mjere potrebne za poticanje i osnaživanje žrtava nasilja da prijave slučajeve kaznenih djela (vidjeti **mišljenje 5.**), države članice trebale bi razmotriti uvođenje posebnih mjera za osiguravanje ciljane potpore tim žrtvama na nacionalnoj razini. To je potrebno da bi se osiguralo da su prava zajamčena Direktivom o pravima žrtava u praksi djelotvorna za osobe – u nerazmjernom broju žene – koje su u obitelji izložene nasilju članova obitelji ili srodnika i stoga u svojim nastojanjima da prekinu krug nasilja teško dobivaju potporu i pristup pravosuđu. Navedeno može uključivati osposobljavanje ili posebne smjernice za stručnjake koji su u kontaktu sa žrtvama (kao što su zdravstveni djelatnici ili nastavnici) o tome kako otkriti kaznena djela u obitelji te kako pravilno postupiti u takvim situacijama. U tom se kontekstu poziva i Europsku komisiju da iskoristi svoja stručna znanja i potencijal novouspostavljene platforme za prava žrtava.

EU i sve države članice EU-a koje to još nisu učinile pozivaju se da ratificiraju Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija). Istodobno se pozivaju institucije EU-a i države članice da iskoriste podatke iz istraživanja o temeljnim pravima i FRA-ina prethodnog istraživanja o nasilju nad ženama pri razmatranju nedostatka u postojećim zakonima i načina za učinkovitije suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja donošenjem propisa u okviru postojećih zakona i politika, u skladu s Komisijinim akcijskim planom utvrđenim u strategiji EU-a o pravima žrtava i strategiji za rodno ravnopravnost 2020.–2025.

★ Incidenti fizičkog nasilja nad muškarcima (posebno isključujući seksualno nasilje) u najvećem su se broju slučajeva dogodili na javnim mjestima (39 %), kao što su ulice, parkovi ili drugi javni prostori. Incidenti fizičkog nasilja nad ženama (ponovo posebno isključujući seksualno nasilje) u najvećem su se broju slučajeva dogodili u njihovu domu (37 %).

★ Kada je riječ o muškarcima, počinitelj je najčešće bio nepoznat (42 %). Nasuprot tomu, počinitelji fizičkog nasilja nad ženama najčešće su bili članovi obitelji ili srodnici.

Navedene rezultate istraživanja trebalo bi razmotriti zajedno s prijašnjim rezultatima FRA-ina istraživanja o nasilju nad ženama, u kojem su se detaljnije mjerila iskustva žena s nasiljem, uključujući nasilje intimnog partnera i seksualno nasilje, koje nerazmjerno pogađa žene.

★ U većini slučajeva fizičkog nasilja počinitelj je bio muškarac ili skupina muškaraca. To se odnosi na 72 % incidenata fizičkog nasilja nad muškarcima i 60 % incidenata fizičkog nasilja nad ženama.

Na pitanje je li bilo koji slučaj fizičkog nasilja uključivao incidente seksualne prirode, potvrdno je odgovorilo više žena (13 %) nego muškaraca (10 %). Ovdje je važno napomenuti da, prema podacima, žrtve fizičkog nasilja češće doživljavaju različite psihološke posljedice i traume ako incidenti uključuju djela seksualne prirode. Ukupno 51 % muškaraca navodi da posljednji incident fizičkog (neseksualnog) nasilja nije prouzročio nikakve psihološke posljedice, u usporedbi sa 30 % žena. S druge strane, 34 % žena navodi da su patile od četiri ili više vrsta psiholoških posljedica zbog incidenta fizičkog nasilja koji je uključivao i elemente seksualne prirode, u usporedbi sa 9 % muškaraca.

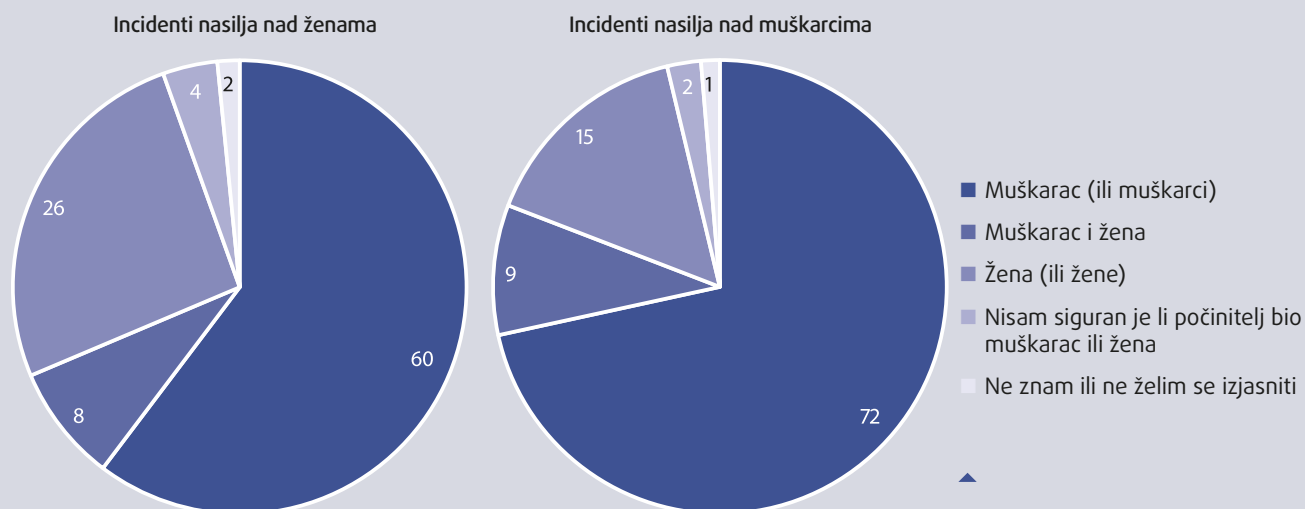
Rezultati istraživanja ukazuju na ključne razlike u iskustvima žena i muškaraca s nasiljem. Te razlike imaju važne posljedice za učinak nasilja na žrtve i za pristup žrtava pravosuđu. Ako se nasilje događa na javnom mjestu, češće se u blizini nalaze osobe koje mogu intervenirati ili biti svjedoci, što često nije slučaj kada je riječ o nasilju u obitelji. To znači da se žene i muškarci koji su žrtve nasilja u pravilu nalaze u različitim položajima kada traže pomoć i prijavljuju incidente policiji te kada se njihovi incidenti ispituju na sudu.

Upravo se u tom kontekstu u strategiji EU-a o pravima žrtava (2020.–2025.) osobita pozornost posvećuje mjerama potrebnima da bi se odgovorilo na posebne potrebe žrtava rodno uvjetovanog nasilja. Navode se mjere za jačanje prava te skupine žrtava, među ostalim, povećanjem njihove fizičke zaštite, uspostavom mreže EU-za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji te osiguravanjem financiranja EU-a. U okviru platforme za prava žrtava okupljena su sva tijela na razini EU-a koja su relevantna za prava žrtava. Komisija putem nje isto tako nastoji olakšati kontinuiranu razmjenu najbolje prakse i sinergije između strategije EU-a o pravima žrtava i, na primjer, strategije za rodnu ravnopravnost 2020.–2025.

Prepoznajući nerazmjernu ulogu muškaraca kao počinitelja nasilja te u skladu s člankom 84. Ugovora u funkcioniranju Europske unije o suzbijanju kriminaliteta, EU bi trebao promicati i podupirati djelovanje država članica u području suzbijanja kriminaliteta. Cilj takvog djelovanja bilo bi uvođenje mjera kojima bi se dječake i mladiće naučilo da sukobe rješavaju bez primjene nasilja ili zlostavljanja te da prema djevojčicama i ženama, ali i drugim dječacima i muškarcima, postupaju s poštovanjem, vodeći se relevantnim vrijednostima utemeljenima na ljudskim pravima, uključujući ljudsko dostojanstvo, jednakost i nediskriminaciju.

Države članice pozivaju se da razrade kaznene sankcije kojima se mogu rehabilitirati počinitelji i kojima se može poduprijeti njihov razvoj u odgovorne osobe pune poštovanja. One mogu uključivati osposobljavanje protiv nasilja s posebnim naglaskom na rodnim ulogama i stereotipima u pogledu muške agresije. Države članice EU-a koje to još nisu učinile pozivaju se da razmotre uvođenje rodno osjetljivog osposobljavanja protiv nasilja kao kaznenu sankciju u svrhu smanjenja stopa ponovljene viktimizacije, u skladu s člankom 18. Direktive o pravima žrtava.

SLIKA 3.: SPOL POČINITELJA U INCIDENTIMA NASILJA NAD ŽENAMA I MUŠKARCIMA (EU-27, %)

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Napomene:
od ispitanika u 27 država članica EU-a koji su u istraživanju opisali posljednji incident nasilja (n = 3230; žene, n = 1573; muškarci, n = 1657); ponderirani rezultati.

U skladu s člancima 8. i 9. Direktive o pravima žrtava, žene nad kojima nasilje čine članovi njihovih obitelji ili srodnici te koje stoga u svojim pokušajima da prekinu krug nasilja teško dobivaju potporu i pristup pravosuđu, moraju imati pristup specijalističkim organizacijama za potporu koje raspolažu dostatnim osobljem i financijskim sredstvima. Člankom 18. zahtijevaju se i posebne mjere za zaštitu tih žrtava od rizika sekundarne viktimizacije, ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde.

Budući da rezultati istraživanja ukazuju na rodnu prirodu nasilja, jer su iskustva žena i muškaraca drukčija, može ih se tumačiti zajedno s posebnim dokumentima o ljudskim pravima u kojima se naglašava potreba za rodno osjetljivim obrazovanjem. Na

primjer, u skladu s člankom 10. Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, države članice dužne su osigurati uklanjanje stereotipnog shvaćanja uloga muškaraca i žena u području obrazovanja, dok se u članku 14. Istanbulske konvencije naglašava važnost obrazovanja kojim se potiču ravnopravnost žena i muškaraca, nestereotipne rodne uloge, uzajamno poštovanje te nenasilno rješavanje sukoba u osobnim odnosima.

Zapravo, danas je Istanbulska konvencija Vijeća Europe najsveobuhvatniji međunarodni instrument za borbu protiv nasilja nad ženama. Njome se utvrđuju mjere koje su od ključne važnosti za suzbijanje nasilja partnera, kao što su ciljane kaznenopravna zaštita od nasilja partnera, učinkovit sustav naloga za zaštitu i specijalizirane organizacije za potporu dostupne svim ženama koje su žrtve nasilnih partnera ili bivših partnera. U trenutku sastavljanja ovog izvješća 21 država članica EU-a ratificirala je Istanbulsku konvenciju i šest država ju je potpisalo, ali je još nije ratificiralo¹. EU je isto tako potpisao Konvenciju, ali je još nije ratificirao.

U skladu sa strategijom EU-a o pravima žrtava, države članice trebale bi uspostaviti nacionalne strategije za prava žrtava kojima se osigurava koordiniran i horizontalan pristup tim pravima, među ostalim njihovim uključivanjem u politike, na primjer, u području obrazovanja.

¹ Do siječnja 2021. sljedeće su države članice EU-a ratificirale Istanbulsku konvenciju: Austrija, Belgija, Hrvatska, Cipar, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Španjolska i Švedska. Uz to, od zemalja obuhvaćenih istraživanjem o temeljnim pravima Konvenciju je ratificirala i Sjeverna Makedonija. Sljedeće države članice EU-a potpisale su konvenciju, ali je još nisu ratificirale: Bugarska, Češka, Mađarska, Latvija, Litva i Slovačka. Ujedinjena Kraljevina isto je tako potpisala konvenciju, ali je još nije ratificirala.

ISKUSTVA UZNEMIRAVANJA

Gotovo 110 milijuna osoba u EU-u doživjelo je različite oblike uznemiravanja u godini prije istraživanja.

- ★ U 27 država članica EU-a u razdoblju od pet godina prije istraživanja dvije od pet osoba (41 %) doživjele su uznemiravanje, koje se kretalo od uvredljivih ili prijetećih komentara upućenih osobno do uvredljivih ili prijetećih gesti i poruka na internetu, uključujući društvene medije. U razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja uznemiravanje je doživjelo 29 % ispitanika. To znači da je u jednoj godini gotovo 110 milijuna osoba u 27 država članica EU-a doživjelo uznemiravanje (procjena na temelju rezultata istraživanja u odnosu na stanovništvo EU-a).
- ★ Ovisno o zemlji, stope iskustva uznemiravanja kreću se u rasponu od 46 % do 9 % (u razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja).
- ★ Najčešći su oblik uznemiravanja građana EU-a uvredljivi ili prijeteći komentari upućeni osobno, koje je doživjelo 32 % osoba u razdoblju od pet godina prije istraživanja.
- ★ Ukupno je 14 % osoba u EU-u doživjelo kiberuznemiravanje u razdoblju od pet godina prije istraživanja. To je uključivalo primanje uvredljivih ili prijetećih e-poruka ili tekstualnih poruka ili pronalaženje uvredljivih ili prijetećih komentara o sebi na internetu.
- ★ Tri od pet osoba (61 %) u dobnoj skupini od 16 do 29 godina doživjelo je uznemiravanje u razdoblju od pet godina prije istraživanja. Ukupno je u istoj dobnoj skupini i razdoblju 27 % ispitanika doživjelo kiberuznemiravanje. Riječ je o najvišim stopama u svim dobni skupinama, pri čemu se iskustva uznemiravanja smanjuju s godinama.
- ★ Učestalost uznemiravanja slična je za žene i muškarce, a 18 % žena posljednji je slučaj uznemiravanja opisalo kao incident seksualne prirode, u usporedbi sa 6 % muškaraca.
- ★ Prosječna stopa uznemiravanja iznosi 41 % (u razdoblju od pet godina), međutim, ako se podaci raščlane po posebnim sociodemografskim skupinama, dobivaju se više stope (u istom razdoblju): 57 % za osobe koje se izjašnjavaju kao lezbijke, homoseksualci, biseksualci ili „drugo“; 54 % za osobe koje nemaju državljanstvo zemlje u kojoj žive; 51 % za osobe rođene u drugoj državi članici EU-a; 49 % za osobe rođene izvan EU-a; i 50 % za osobe s invaliditetom (koje zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta imaju poteškoće u obavljanju uobičajenih aktivnosti).

MIŠLJENJE FRA-e 3.

S obzirom na raširenost uznemiravanja, EU bi trebao razmotriti preispitivanje postojećih zakonodavnih odgovora i odgovora politika na uznemiravanje, uključujući seksualno uznemiravanje, i sva moguća okruženja u kojima dolazi do uznemiravanja (uključujući na internetu), među ostalim, izvan radnog mjesta i područja obrazovanja.

S obzirom na nerazmjerni učinak uznemiravanja (a posebno kiberuznemiravanja) na mlade, države članice EU-a trebale bi osigurati da žrtve imaju pristup jednostavnim i učinkovitim načinima prijave incidenata da bi ih se istražilo. EU može poduprijeti države članice u tom pogledu i pomoći da se osigura, na primjer, budućim Aktom o digitalnim uslugama, utvrđivanje usklađenih pravila za suzbijanje nezakonitog sadržaja na internetu, među ostalim poticanja na nasilje, mržnju i diskriminaciju.

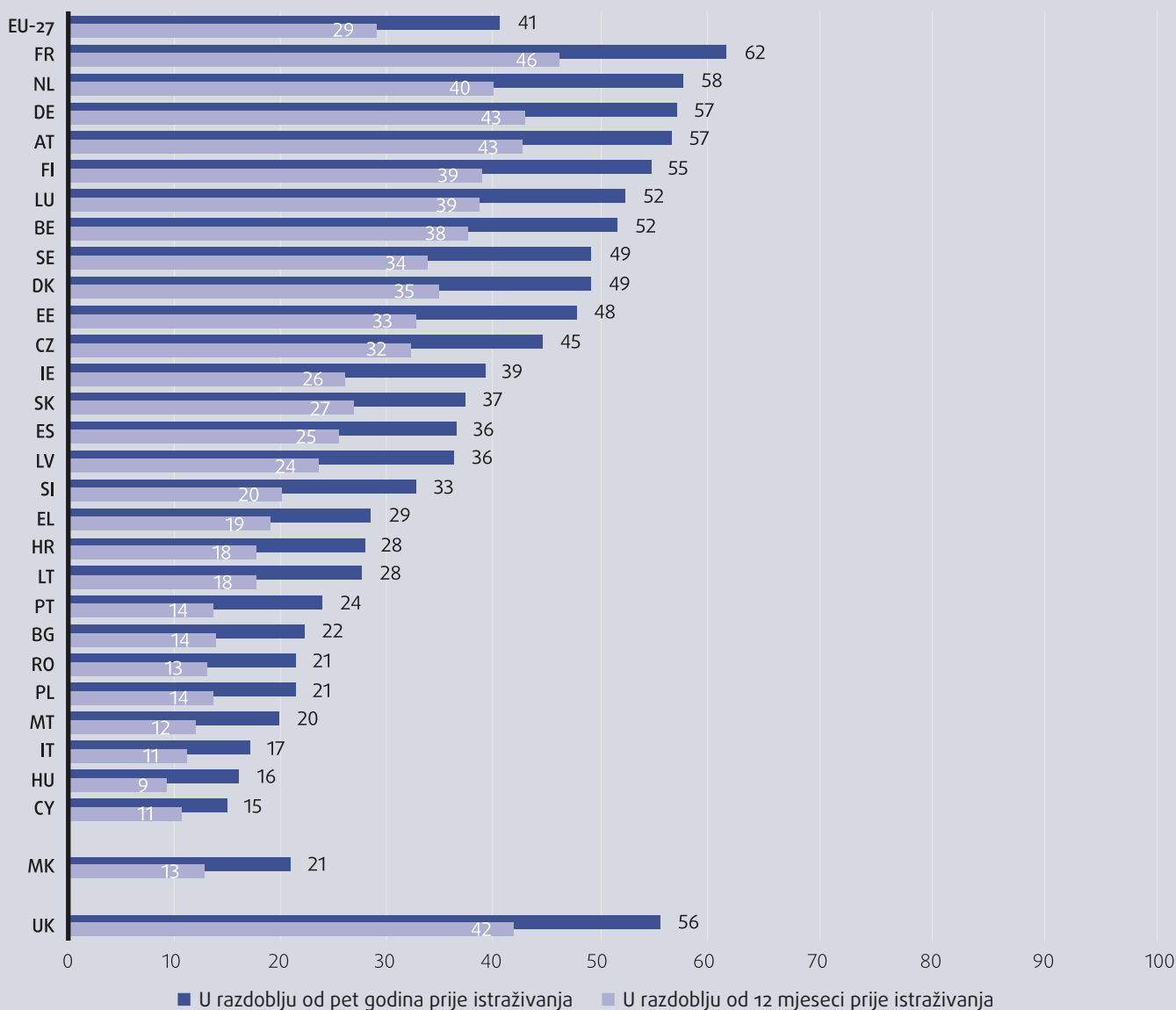
S obzirom na dokaze iznesene u ovom izvješću i nekoliko drugih FRA-inih izvješća o učinku uznemiravanja potaknutog mržnjom na različite skupine u društvu, države članice EU-a trebale bi osigurati potpunu primjenu zaštite predviđene Direktivom EU-a o pravima žrtava, u skladu s kojom se prema svim žrtvama zločina iz mržnje postupa jednako, neovisno o osobini na koju se pozivaju počinitelji. To bi bilo u skladu s načelom nediskriminacije, prema kojem bi kaznenopravne mjere trebale jednako obuhvaćati sve osnove za diskriminaciju navedene u članku 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Bilo bi i u skladu s planovima Komisije da predloži proširenje popisa kaznenih djela u Europi na sve oblike zločina iz mržnje i govora mržnje.

- ★ Počinitelj uznemiravanja koje nije seksualne prirode često je nepoznat žrtvi (u 52 % incidenata koje su doživjele žene i 59 % incidenata koje su doživjeli muškarci). Međutim, vjerojatno će žene prije nego muškarci doživjeti uznemiravanje koje uključuje djela seksualne prirode koje su počinili prethodno nepoznati počinitelji: 72 % incidenata uznemiravanja seksualne prirode u kojima je žrtva bila žena počinile su nepoznate osobe, u usporedbi s 40 % incidenata u kojima je žrtva bio muškarac. Nadalje, 57 % žena navodi da se uznemiravanje koje je uključivalo djela seksualne prirode dogodilo na javnom mjestu, na primjer, na ulici, u parku ili drugom javnom prostoru, u usporedbi s 30 % incidenata seksualne prirode koje su doživjeli muškarci.
- ★ Kada je riječ o incidentima uznemiravanja koji nisu uključivali djela seksualne prirode, 77 % muškaraca i 58 % žena navodi da je počinitelj bio muškarac (ili skupina muškaraca).

Napomene:

od svih ispitanika u 27 država članica EU-a, Sjevernoj Makedoniji i Ujedinjenoj Kraljevini (n = 34 948);ponderirani rezultati.

SLIKA 4.: ISKUSTVA UZNE MIRAVANJA U RAZDOBLJU OD PET GODINA I U RAZDOBLJU OD 12 MJESECI PRIJE ISTRAŽIVANJA PO ZEMLJAMA (%)

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Istraživanje pokazuje da je mnogo ljudi u EU-u izloženo različitim oblicima uznemiravanja, ali da postoje velike razlike kada se opće stanovništvo raščlani u posebne skupine.

Naime, mladi mnogo češće doživljavaju uznemiravanje nego starije osobe, uključujući incidente kiberuznemiravanja. EU je već poduzeo jednu mjeru u tom pogledu: izmjenom Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama iz 2018. osigurava se bolja zaštita moralnog razvoja maloljetnika. Osim toga, Europska komisija najavila je da namjerava predložiti paket Akta o digitalnim uslugama u svrhu modernizacije pravnog okvira uspostavljenog Direktivom o elektroničkoj trgovini (Direktiva 2000/31/EZ). Paket Akta o digitalnim uslugama uključivao bi, među ostalim, pravila za suzbijanje nezakonitog sadržaja na internetu (na primjer, nezakonitog poticanja na nasilje, mržnju ili diskriminaciju na bilo kojoj zaštićenoj osnovi, kao što su rasa, etničko podrijetlo, spol ili seksualna orijentacija). U svojoj rezoluciji o strategiji EU-a za mlade za razdoblje 2019.–2027. Vijeće Europe navodi da je potrebno osigurati da su mladi sposobni prepoznati i prijaviti govor mržnje i diskriminaciju na internetu i izvan njega².

S druge strane, u usporedbi s prosjekom, osobe s ozbiljnim zdravstvenim problemom ili invaliditetom, osobe koje su rođene izvan predmetne zemlje ili pripadaju etničkim manjinama te LGBTI osobe češće doživljavaju uznemiravanje. To je vjerojatno djelomično prouzročeno izloženošću tih skupina uznemiravanju potaknutom mržnjom. U tom je pogledu u Okvirnoj odluci o suzbijanju rasizma i ksenofobije iz 2008. djelomično prepoznata potreba za zaštitom skupina osoba ili pojedinačnih članova takve skupine, koja je određena s obzirom na rasu, boju, vjeroispovijest, porijeklo ili nacionalno ili etničko podrijetlo, od poticanja na nasilje i mržnju. Međutim, druge skupine koje su u skladu s podacima istraživanja izložene visokim stopama uznemiravanja, kao što su osobe s ozbiljnim zdravstvenim problemom ili invaliditetom ili LGBTI osobe, nemaju u pravu EU-a jednaku razinu zaštite od

mogućih zločina iz mržnje. Upućivanjem na žrtve koje su pretrpjele „kazneno djelo počinjeno zbog neke osobine osobe ili diskriminatornog motiva“ (članak 22. stavak 3. Direktive o pravima žrtava) donekle se uzima u obzir takva stvarnost jer se sve žrtve zločina iz mržnje stavlja u ravnopravan položaj, neovisno o osobini na koje se pozivaju počinitelji.

U godišnjem programu rada Komisije za 2021. najavljene su daljnje zakonodavne promjene u tom području na razini EU-a. Odnose se na novu inicijativu za proširenje popisa kaznenih djela u EU-u na sve oblike zločina iz mržnje i govora mržnje, neovisno o tome jesu li počinjeni zbog rase, vjeroispovijesti, spola, seksualnosti ili zbog nekog drugog razloga.

Uznemiravanje je rodno uvjetovano. U skladu s podacima, žene nerazmjerno seksualno uznemiravaju stranci, a počinitelji takvih incidenata, koji se često događaju na javnim mjestima, u velikoj su većini muškarci. Trenutačnim područjem primjene prava EU-a o rodnoj ravnopravnosti priznavanje uznemiravanja i njegove rodne prirode ograničeno je na područja tržišta rada i opskrbe robom i uslugama³. U skladu s uvodnom izjavom 17. Direktive o pravima žrtava, seksualno se uznemiravanje smatra vrstom rodno uvjetovanog nasilja, odnosno, oblikom diskriminacije i povrede temeljnih sloboda žrtve, te se shodno tome njome osigurava zaštita žrtvama seksualnog uznemiravanja.

² Vijeće Europske unije (2018.), **Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027.** (2018/C 456/01), SL C 456.

³ Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada (preinaka), Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ.

ISKUSTVA ODABRANIH IMOVINSKIH KAZNENIH DJELA I PRIJEVARA

Šestina osoba (16 %) u EU-u doživjela je prijevaru potrošača u razdoblju od jedne godine prije istraživanja.

MIŠLJENJE FRA-e 4.

EU i države članice trebali bi osigurati da se kontinuirana pozornost posvećuje imovinskim kaznenim djelima, uključujući prekogranična, služeći se različitim mrežama uspostavljenima na razini EU-a, na primjer, Europskom mrežom za suzbijanje kriminaliteta. U tom bi kontekstu trebali razmotriti i provedbu informativnih kampanja te izradu alata za sprečavanje imovinskih kaznenih djela, uključujući provale, i prijevara povezanih s internetskim bankarstvom ili platnim karticama.

Države članice trebale bi osigurati da se postojeće pravo EU-a u tom području, među ostalim zakoni o suzbijanju prijevara i zaštiti potrošača, učinkovito provodi u praksi. Rezultati istraživanja mogli bi se upotrijebiti kao smjernice za njihove aktivnosti. Na primjer, države članice EU-a mogle bi razmotriti osnivanje ili jačanje postojećih specijalističkih timova za provedbu učinkovitih istraga u slučajevima internetskih prijevara te time žrtvama kaznenih djela počinjenih na internetu omogućiti jednostavno prijavljivanje incidenata. Trebale bi razmotriti i mjere za usklađivanje zaštite potrošača s trenutnim stvarnim stanjem, posebno s obzirom na jednostavnost provedbe prekograničnih i internetskih transakcija, u odnosu na (internetske) prijezare potrošača, u skladu s Novom strategijom za potrošače za razdoblje 2020.–2025.

Nacionalna tijela odgovorna za provedbu i praćenje Konvencije o pravima osoba s invaliditetom trebala bi obratiti posebnu pozornost na više stope provala, prijevara povezanih s internetskim bankarstvom i platnim karticama i prijevara potrošača među osobama s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) da bi se svladale poteškoće s kojima se suočavaju neke od najranjivijih skupina u društvu.

Provala

- ★ Ukupno je 8 % osoba u 27 država članica EU-a doživjelo provalu u svoj dom ili drugu imovinu u razdoblju od pet godina prije istraživanja. S druge strane, 3 % osoba doživjelo je provalu u razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja.
- ★ Ovisno o zemlji, stope iskustva provale (u razdoblju od pet godina prije istraživanja) kreću se u rasponu od 14 % do 2 %.
- ★ Određene osobe u društvu češće su žrtve provale od drugih. Riječ je o osobama s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) i osobama koje se izjašnjavaju kao pripadnici etničke manjine. Razlike u spolu, dobi, obrazovanju, urbanom/ruralnom statusu i sposobnosti pokrivanja troškova života nisu povezane s različitim stopama doživljavanja provale u razdoblju od pet godina prije istraživanja.

Prijevara

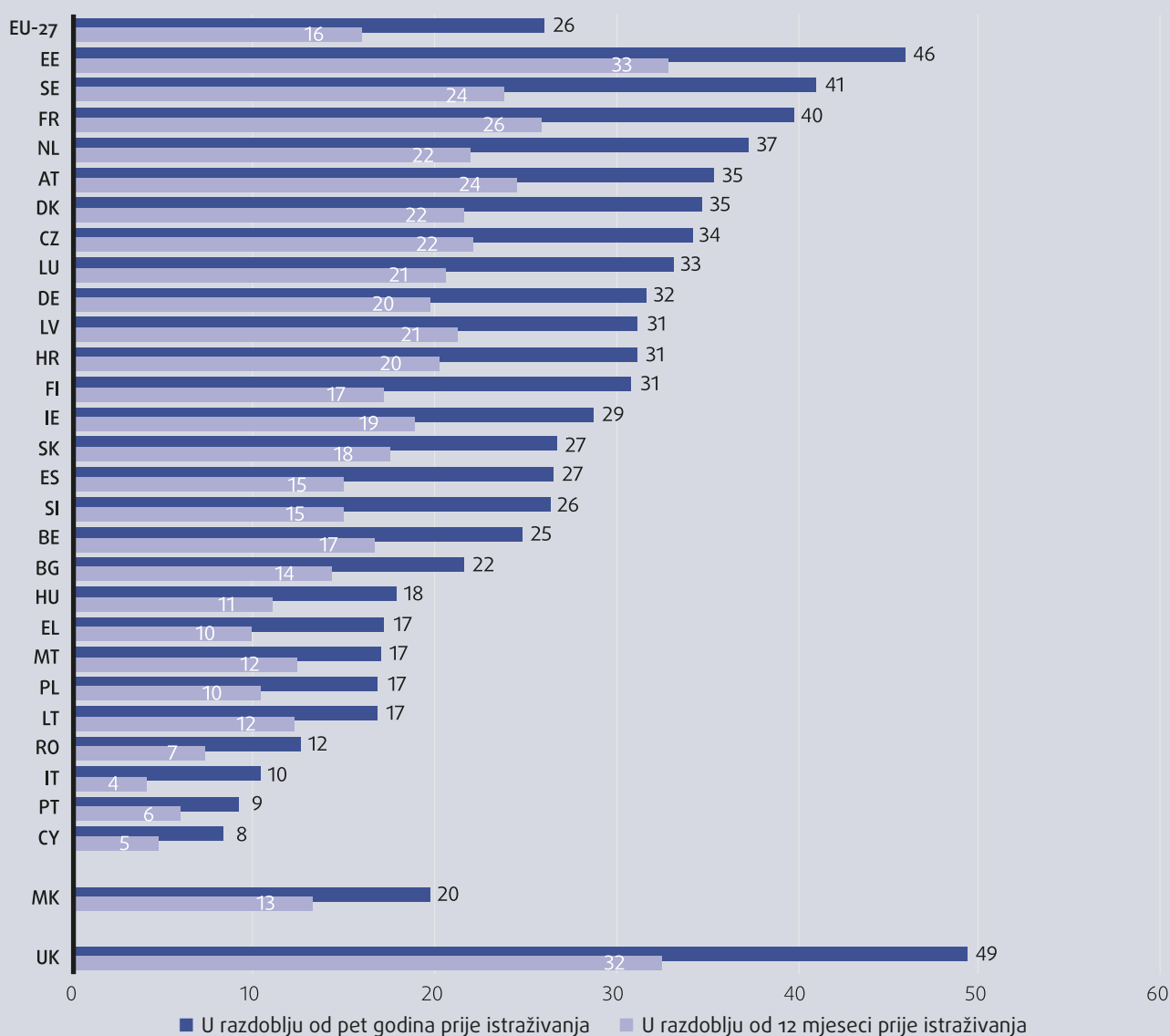
- ★ U 27 država članica EU-a 8 % osoba doživjelo je prijevaru povezanu s internetskim bankarstvom ili platnim karticama (odnosno, kreditnim ili debitnim karticama) u razdoblju od pet godina prije istraživanja. S druge strane, 3 % osoba doživjelo je prijevaru povezanu s internetskim bankarstvom ili platnim karticama u razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja.
- ★ Ovisno o zemlji, stope iskustva prijezare povezane s internetskim bankarstvom ili platnim karticama kreću se u rasponu od 19 % do 1 %. To se djelomično može objasniti stopama internetskih transakcija u pojedinačnim državama članicama.
- ★ Stopa doživljavanja prijezare povezane s internetskim bankarstvom ili platnim karticama ne razlikuje se znatno s obzirom na analizirane sociodemografske značajke. Međutim, 14 % osoba s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) bilo je žrtva prijezare povezane s internetskim bankarstvom ili platnim karticama u razdoblju od pet godina prije istraživanja, u usporedbi sa 6 % osoba koje nemaju takva ograničenja.
- ★ Četvrtina osoba (26 %) u 27 država članica EU-a doživjela je prijevaru potrošača u razdoblju od pet godina prije istraživanja. To uključuje osobe koje su bile prevarene ili dovedene u zabludu u pogledu količine, kvalitete, cijene ili isporuke kupljene robe, artikala ili usluga. U razdoblju od 12 mjeseci prije istraživanja 16 % ispitanika bilo je žrtva prijezare potrošača.
- ★ Ovisno o zemlji, stope iskustva prijezare potrošača (u razdoblju od pet godina prije istraživanja) kreću se u rasponu od 46 % do 8 %.

- ★ Među analiziranim sociodemografskim skupinama, mladi i osobe s visokim stupnjem obrazovanja češće su žrtve prijevare potrošača u odnosu na starije dobne skupine i osobe s nižim stupnjem obrazovanja. U tome se može odražavati izloženost riziku – 81 % korisnika interneta u dobi od 16 do 29 godina kupuje na internetu, u usporedbi s 56 % korisnika interneta u dobi od 65 godina i više u 27 država članica EU-a – i bolja informiranost o problemu prijevare.
- ★ Osobe s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) češće su žrtve prijevare potrošača (36 % u razdoblju od pet godina prije istraživanja) od osoba koje nemaju takva ograničenja (23 %). Više stope povezuju se i s pripadnošću etničkoj manjini (37 %) te izjašnjavanjem kao lezbijka, homoseksualac, biseksualac ili „drugo“ (neheteroseksualac) (35 %).
- ★ Pri opisivanju posljednjeg incidenta prijevare potrošača, dvije od pet osoba (41 %) koje su kupile robu ili usluge telefonski, poštom ili na internetu navode da su naručile robu ili usluge iz inozemstva. U nekim državama članicama EU-a postotak prekograničnih kupnji bio je znatno viši: 94 % u Luksemburgu i 87 % u Malti.

Napomene:

od svih ispitanika u 27 država članica EU-a, Sjevernoj Makedoniji i Ujedinjenoj Kraljevini (n = 34 948); ponderirani rezultati.

SLIKA 5.: ISKUSTVA PRIJEVARE POTROŠAČA U RAZDOBLJU OD PET GODINA I U RAZDOBLJU OD 12 MJESECI PRIJE ISTRAŽIVANJA PO ZEMLJAMA (%)

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Kada doživi provalu u vlastiti dom ili drugu imovinu, žrtva se može osjećati nesigurno ili može strahovati da će se takvo iskustvo ponoviti. Takvo kazneno djelo ima i gospodarski učinak, na primjer, gubitak imovine ili štetu nanесenu domu, s kojim se ljudi moraju nositi na različite načine, ovisno o svojim financijskim sredstvima i pokriću osiguranjem. Provala narušava pravo na vlasništvo (članak 17. Povelje), poštovanje privatnog i obiteljskog života (članak 7.) i pravo na ljudsko dostojanstvo (članak 1.). Stoga žrtve imaju pravo na kaznenopravni odgovor na njihovu viktimizaciju kao djelotvoran pravni lijek u skladu s člankom 47. Povelje i Direktivom o pravima žrtava.

Sličan je udio građana u EU-u doživio zlorporabu svojeg internetskog bankovnog računa ili platnih kartica. To ukazuje na jednaku važnost internetske prijevare u iskustvima viktimizacije. Rezultati istraživanja koji se odnose na prijevare povezane s internetskim bankarstvom ili platnim karticama relevantni su za države članice EU-a pri provedbi mjera iz Direktive o borbi protiv prijevara i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja (Direktiva (EU) 2019/713), koju su države članice obvezne uključiti u nacionalno pravo do 31. svibnja 2021. Više stope prijevare povezane s internetskim bankarstvom i platnim karticama počinjene na štetu osoba s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) izazivaju zabrinutost zbog iskorištavanja nekih od najranjivijih skupina u društvu. To se pitanje odnosi na članak 16. („Sloboda od izrabljivanja, nasilja i zlostavljanja“) Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Člankom 38. Povelje i relevantnim sekundarnim pravom EU-a (kao što je Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu) predviđena je općenito visoka razina zaštite potrošača. Neovisno o tome, četvrtina osoba (26 %) u 27 država članica EU-a bila je žrtva prijevare potrošača u razdoblju od pet godina prije istraživanja, odnosno, smatra da je bila prevarena ili dovedena u zabludu u pogledu količine, kvalitete, cijene ili isporuke kupljene robe, artikala ili usluga. To ne uključuje uvijek kriminalne aktivnosti, međutim, krajnji je rezultat potrošač koji smatra da njegova očekivanja od kupljenog proizvoda ili usluge nisu ispunjena. Ako je riječ o kriminalnim aktivnostima, Direktivom o pravima žrtava predviđeno je pravo žrtava prijevare potrošača da im se osiguraju pravilna zaštita, potpora i pristup pravosuđu, jednako kao i drugim žrtvama kaznenih djela.

Rezultati posebno upućuju i na velik broj prekograničnih transakcija pri kupnji robe ili usluga na internetu, telefonom ili poštom. To ukazuje na potrebu za djelotvornim mjerama zaštite potrošača u tim slučajevima. Kao i kod prijevare povezane s internetskim bankarstvom ili platnim karticama, osobe s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) češće su žrtve prijevare potrošača i stoga im je potrebna posebna zaštita i potpora u pristupu pravosuđu u skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom.

Potrebna za boljom zaštitom prava potrošača, među ostalim, jačanjem njihova položaja i učinkovitijim provedbom tih prava, jedno je od ključnih pitanja o kojima EU trenutačno raspravlja u okviru Komisijine Nove strategije za potrošače za razdoblje 2020.–2025.

PRIJAVA KAZNENIH DJELA POLICIJI I DRUGIM TIJELIMA

Većina incidenata fizičkog nasilja i uznemiravanja ne prijavi se policiji.

- ★ Kada je riječ o posljednjem incidentu kaznenog djela koji su doživjele u razdoblju od pet godina prije istraživanja, 30 % osoba u 27 država članica EU-a policiji je prijavilo fizičko nasilje, dok je 11 % osoba prijavilo incident uznemiravanja.
- ★ Ovisno o zemlji, stope prijavljivanja fizičkog nasilja policiji kreću se u rasponu od 40 % do 9 %, s obzirom na posljednji incident u razdoblju od pet godina prije istraživanja. To djelomično može biti odraz relativnih razina povjerenja u sposobnost ili spremnost policije za progon kaznenih djela. Ovisno o zemlji, stope prijavljivanja uznemiravanja bilo kojem tijelu (uključujući policiju) kreću se u rasponu od 31 % do 5 %, s obzirom na posljednji incident u razdoblju od pet godina prije istraživanja.
- ★ Uz prijavljivanje incidenata fizičkog nasilja policiji, 17 % žrtava bilo je u kontaktu s medicinskim službama zbog incidenta, dok se njih 6 % obratilo specijaliziranim organizacijama za potporu žrtvama.
- ★ Stope prijavljivanja razlikuju se ovisno o sociodemografskim značajkama osoba. U usporedbi s drugima, veća je vjerojatnost da osobe koje dohotkom kućanstva lako ili vrlo lako pokrivaju svoje troškove života, učenici/studenti i osobe koje žive u ruralnim područjima neće prijaviti incident nasilja koji su doživjele. Za razliku od njih, osobe s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta), osobe koje pripadaju etničkoj manjini i osobe koje se izjašnjavaju kao lezbijke, homoseksualci, biseksualci ili „drugo” spremnije su prijaviti incidente policiji od onih koje se ne smatraju pripadnicima navedenih skupina. To može biti pokazatelj razina zločina iz mržnje koje su doživjele te konkretne skupine.
- ★ Elementi fizičkog nasilja koji mogu ukazivati na ozbiljnije incidente povezani su s višim stopama prijavljivanja. Konkretno, policiji je prijavljeno 60 % incidenata nasilja seksualne prirode i samo 27 % incidenata neseksualne prirode. Stopa prijavljivanja niža je od prosječne ako je počinitelj bio član obitelji ili srodnik (samo 22 % takvih incidenata prijavljeno je policiji). To se u znatnoj mjeri odražava u nedovoljnom prijavljivanju nasilja u obitelji i/ili nasilja intimnog partnera.

MIŠLJENJE FRA-e 5.

Države članice EU-a trebale bi razmotriti uvođenje posebnih mjera kojima bi se ljude potaknulo i osnažilo da prijave kaznena djela, a posebno incidente nasilja i uznemiravanja jer je stopa prijavljivanja tih kaznenih djela niža od stopa za neke druge vrste kaznenih djela. To je važan uvjet za osiguravanje učinkovitog pristupa pravosuđu jer omogućuje informiranje žrtava o njihovim pravima i dostupnoj potpori. U okviru mjera za poticanje prijavljivanja kaznenih djela u obzir bi se trebali uzeti rezultati istraživanja koji se odnose na razloge za neprijavljanje i niže stope zadovoljstva među nedržavljanima kada prijave incidente uznemiravanja.

Pri uvođenju takvih mjera države članice EU-a trebale bi uzeti u obzir da odnos između počinitelja i žrtve utječe na vjerojatnost prijavljivanja policiji kaznenih djela kao što su incidenti nasilja u obitelji ili nasilja intimnog partnera. Kako je navedeno u [mišljenju 2.](#), potrebno je poduzeti sve da bi se potaknula i olakšala prijava takvih kaznenih djela te žrtvama omogućilo da prekinu krug ponovljene viktimizacije. U tom bi kontekstu države članice trebale razmotriti i prilike za pružanje pomoći i savjeta o pravima žrtvama kaznenih djela koje se nakon incidenta obrate službama koje nisu policija, na primjer, pružateljima zdravstvenih usluga.

Pri evidentiranju kaznenih djela i izvješćivanju o stanju u zemlji, države članice EU-a mogle bi se služiti mehanizmima prijavljivanja trećih strana da bi se obuhvatilo više incidenata. U suprotnom, policija ne bi saznala za neke od tih incidenata, kao što su oni koje žrtve, neovisno o razlogu, ne smatraju dovoljno „ozbiljnima” i stoga se ne obraćaju policiji.

- ★ Tri od pet osoba (62 %) koje su policiji prijavile uznemiravanje i 63 % osoba koje su policiji prijavile posljednji incident fizičkog nasilja koji su doživjele bilo je zadovoljno načinom na koji je policija riješila incident. Međutim, samo je 42 % žrtava uznemiravanja koje nisu državljani zemlje u kojoj žive bilo zadovoljno načinom na koji je policija riješila prijavljeni incident, u usporedbi sa 63 % kad je riječ o državljanima te zemlje.
- ★ Osobe koje nisu prijavile incidente nasilja i uznemiravanja policiji kao najčešći su razlog navele da incident nisu smatrale dovoljno ozbiljnim te ga stoga nisu niti pokušale prijaviti. Kada je riječ o razlozima neprijavlivanja policiji incidenata fizičkog nasilja u kojima je žrtva bila ozlijeđena, četvrtina osoba (23 %) smatrala je da policija ne bi ništa napravila, a 14 % njih navelo je da ne vjeruje policiji.
- ★ Imovinska kaznena djela prijavljuju se policiji ili drugim tijelima češće nego nasilje ili uznemiravanje. U 27 država članica EU-a 73 % provala prijavljeno je policiji, dok je stopa prijavljivanja prijevara povezanih s internetskim bankarstvom ili platnim karticama (policiji ili drugim tijelima) iznosila 95 %. Ukupno je u 27 država članica EU-a bilo prijavljeno 50 % incidenata prijevare potrošača, iako u većini slučajeva nisu prijavljeni policiji već drugim tijelima.

SLIKA 6.: RAZLOZI ZA NEPRIJAVLJIVANJE NASILJA POLICIJI (EU-27, %)^{a, b}

Napomene:

^a Od ispitanika u 27 država članica EU-a koji policiji nisu prijavili posljednji incident nasilja koji su doživjeli u razdoblju od pet godina prije istraživanja (n = 2317); ponderirani rezultati.

^b Ispitanici su u istraživanju mogli navesti jedan ili više razloga za neprijavlivanje incidenata relevantnih u njihovu slučaju. Ponuđeni su bili i odgovori „ne znam“ ili „ne želim se izjasniti“.

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Većina incidenata nasilja i uznemiravanja nije prijavljena tijelima, dok je većina imovinskih kaznenih djela obuhvaćenih istraživanjem prijavljena policiji, a neki incidenti koji nisu prijavljeni policiji prijavljeni su drugim tijelima. Stope prijavljivanja imovinskih kaznenih djela obično su visoke jer je prijava preduvjet za primanje naknade za incident, na primjer, na temelju police osiguranja. Navedeni rezultati ukazuju na to da su ljudi spremni prijaviti kazneno djelo policiji ako to smatraju isplativim, odnosno, ako prijava ima konkretan, koristan ishod.

Prijavljivanje fizičkog nasilja bilo je češće ako je incident prouzročio ozljede ili psihološke posljedice ili ako je bio seksualne prirode.

Usporedbe vrsta kaznenih djela, kao što su kaznena djela nasilja i imovinska kaznena djela, trebale bi se provoditi uz izniman oprez. Neovisno o tome, rezultati pokazuju da se mnogi incidenti određenih vrsta kaznenih djela prijavljuju drugim tijelima, a ne policiji. To bi moglo potaknuti donošenje alternativnih mogućnosti prijavljivanja za niz incidenata. FRA-ino istraživanje o nasilju nad ženama potvrđuje prethodno navedene rezultate jer pokazuje da se mnoge žene koje su žrtve fizičkog i seksualnog nasilja radije obraćaju liječnicima i zdravstvenim službama nego policiji. Rezultati FRA-inih istraživanja o iskustvima imigranata i njihovih potomaka, Roma, Židova i LGBTI osoba isto tako pokazuju da se nakon incidenta mnoge žrtve uznemiravanja i nasilja potaknutih mržnjom češće obraćaju različitim pružateljima usluga, bez podnošenja prijave policiji.

Žrtve imaju pravo na djelotvoran pravni lijek u okviru kaznenopravnog sustava. Da bi ostvarile to pravo, moraju imati pristup kaznenopravnom sustavu (članak 47. Povelje), a taj pristup ne bi trebao biti samo teoretski, već bi trebao biti djelotvoran i u praksi. To zahtijeva da se osnaživanjem i poticanjem žrtava u praksi olakša prijavljivanje policiji u skladu s općim ciljem iz članka 1. Direktive o pravima žrtava i njezinom uvodnom izjavom 63., u kojoj se poziva na uspostavu pouzdanih službi za potporu. One bi trebale biti dostupne žrtvama neovisno o tome je li žrtva nadležnom tijelu podnijela formalnu prijavu za kazneno djelo (članak 8. stavak 5.). Osim toga, u Direktivi se navodi da bi nadležna tijela trebala odgovoriti na prijave žrtava s poštovanjem, na osjećajan, stručan i nediskriminirajući način i da bi trebalo osigurati osposobljavanje djelatnika koji će vjerojatno zaprimati prijave, čime se može olakšati prijavljivanje te potiče primjena mehanizama prijavljivanja trećih strana i komunikacijskih tehnologija za podnošenje prijava.

Unatoč mjerama iz Direktive o pravima žrtava, u strategiji EU-a o pravima žrtava (2020.–2025.) navodi se da je nedovoljno prijavljivanje kaznenih djela općenito ozbiljan problem, posebno kada je riječ o slučajevima seksualnog ili rodno uvjetovanog nasilja. U strategiji se upućuje i na nedovoljno prijavljivanje među žrtvama kaznenih djela koje pripadaju zajednicama u nepovoljnom položaju, ranjivim zajednicama ili manjinama, čije je povjerenje u javna tijela nisko, zbog čega ne prijavljuju kaznena djela. U tom se kontekstu u strategiji o pravima žrtava države članice pozivaju da „osiguraju potpunu i pravilnu provedbu Direktive o pravima žrtava i ostalih propisa EU-a o žrtvama određenih kaznenih djela, posebice u pogledu odredbi o pristupu žrtava informacijama, potpori i zaštiti“.

SVJEDOČENJE KAZNENIM DJELIMA I INTERVENIRANJE

Više od polovine osoba u EU-u bilo bi spremno intervenirati kada svjedoče kaznenom djelu. S druge strane, petina osoba uopće ne bi bila spremna intervenirati.

MIŠLJENJE FRA-e 6.

Države članice EU-a mogle bi razmotriti mogućnost intenzivnijeg rada na informiranju u cilju isticanja osobne odgovornosti u situacijama u kojima se svjedoči kaznenom djelu, što bi moglo dovesti do povećanja stopa prijavljivanja tijelima.

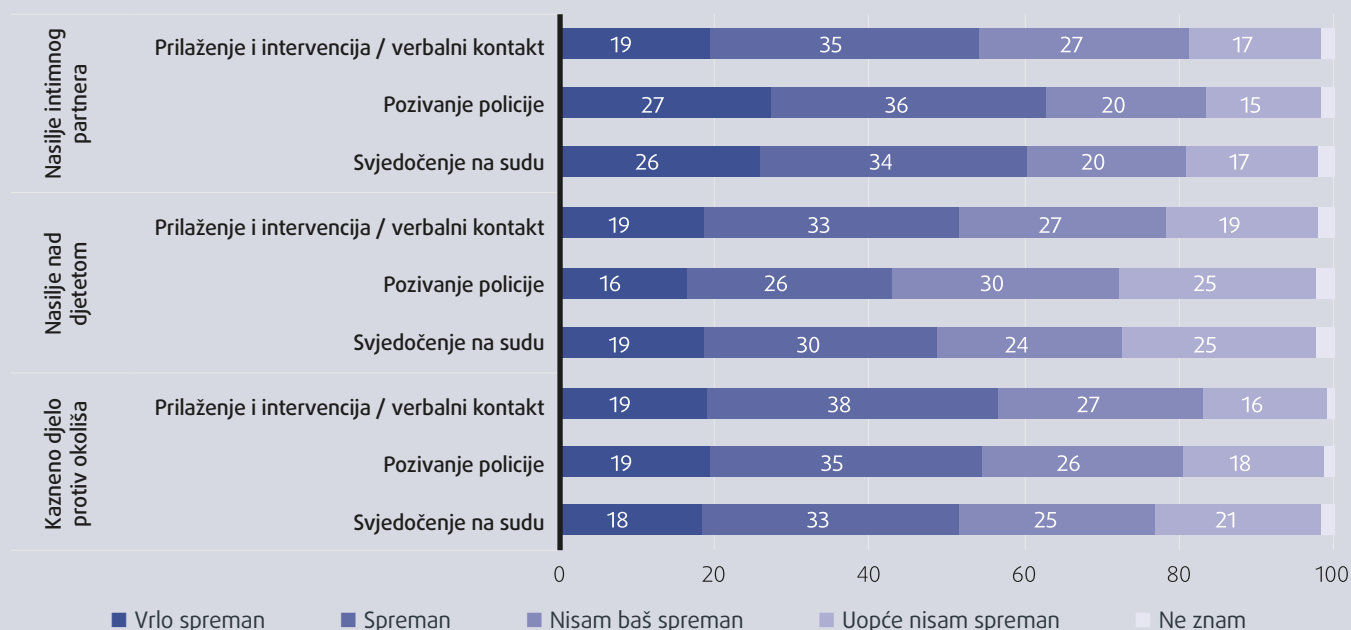
Pozivaju se države članice da organiziraju kampanje za povećanje spremnosti svjedoka da interveniraju u obranu dostojanstva i pravâ onih koji se nalaze u opasnosti, uz istodobno osiguravanje sigurnosti svjedoka.

Da bi se žrtvama dodatno olakšao pristup pravosuđu, države članice mogle bi razmotriti uspostavljanje učinkovitih mehanizama prijavljivanja trećih strana, kojima bi se svjedoče kaznenih djela koji nisu spremni sudjelovati u kaznenopravnom sustavu, na primjer pozivanjem policije, potaknulo da se obrate trećoj strani, kao što su organizacije civilnog društva. Države članice mogle bi razmotriti i jačanje pristupa alternativnim načinima prijavljivanja kaznenih djela koji ne uključuju osobno prijavljivanje, na primjer e-poštom, pomoću videonimki ili uporabom internetskih elektroničkih obrazaca.

- ★ Ako bi na ulici vidjelo da je netko udario partnera, 54 % osoba u 27 država članica EU-a bilo bi „spremno“ ili „vrlo spremno“ intervenirati. Rezultati su slični i kada se ispitanike pita kako bi reagirali ako bi na ulici vidjeli da je roditelj udario dijete te bi 52 % ispitanika bilo bi „spremno“ ili „vrlo spremno“ intervenirati.
- ★ Ako bi svjedočili nenasilnom kaznenom djelu protiv okoliša, na primjer, ako bi vidjeli da netko baca hladnjak u prirodi, 57 % ispitanika bilo bi „spremno“ ili „vrlo spremno“ intervenirati.
- ★ Općenito, ljudi će najvjerojatnije pozvati policiju ako vide da netko udara partnera, a nakon toga ako netko baca stari hladnjak. U prosjeku, građani 27 država članica EU-a bili bi manje spremni pozvati policiju ako bi vidjeli da je roditelj udario dijete.
- ★ Postotak osoba koje „uopće nisu spremne“ svjedočiti na sudu, čak i ako se to od njih zatraži, kreće se u rasponu od 17 % ako je ispitanik vidio da je netko udario partnera do 25 % u slučaju da je vidio da je roditelj udario dijete. Međutim, ti se rezultati znatno razlikuju među državama članicama EU-a, a posebno u slučaju u kojem je roditelj udario dijete.
- ★ Starije osobe, osobe s nižim stupnjem obrazovanja i osobe koje teško pokrivaju svoje troškove života manje su spremne sudjelovati u kaznenopravnom sustavu, na primjer pozivanjem policije i, ako se to od njih zatraži, svjedočenjem na sudu.
- ★ Ljudi su manje spremni intervenirati ako žena udari muškarca (44 % „spremni“ ili „vrlo spremni“ u 27 država članica EU-a) nego ako muškarac udari ženu (64 % „spremni“ ili „vrlo spremni“).

Socijalna kohezija uključuje osjećaj pojedinaca za suradnju i solidarnost, među ostalim i njihovu spremnost da interveniraju ako se krše prava drugih. Svaki normativni poredak temelji se na spremnosti članova zajednice na obranu njezinih osnovnih normi. Rezultati istraživanja ukazuju na to da bi nešto više od polovine građana EU-a bilo spremno aktivno intervenirati u slučaju javnog fizičkog napada na osobu, a još bi ih više interveniralo ako bi svjedočili „neosobnom“ kaznenom djelu protiv okoliša.

SLIKA 7.: SPREMNOST NA DJELOVANJE U SLUČAJU SVJEDOČENJA ODABRANIM KAZNENIM DJELIMA PO SCENARIJU I VRSTI DJELOVANJA (EU-27, %)

Napomene:

od svih ispitanika u 27 država članica EU-a od kojih se tražilo da ispune odjeljak istraživanja „Informiranost i odgovornosti u pogledu prava“ (n = 24 354); ponderirani rezultati.

Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Ako se kazneno djelo događa na javnom mjestu, svjedoci mogu imati ključnu ulogu u pružanju potpore žrtvi. To može uključivati, na primjer, intervenciju ljudi kada vide da se kazneno djelo događa, pozivanje policije ili, prema potrebi, davanje iskaza na sudu protiv počinitelja. U određenim kaznenim djelima, kao što je kazneno djelo protiv okoliša, koje je upotrijebljeno u istraživanju, često nema „pojedinačne“ žrtve, ali promatrači mogu imati važnu ulogu u obavješćivanju tijela. Kada je riječ o drugim vrstama kaznenih djela, kao što su ona koja uključuju posebno ranjivu skupinu žrtava, odnosno djecu, ključna uloga javnosti može se vidjeti u kontekstu potrebe za djelotvornim mjerama za zaštitu djece od svih oblika nasilja – što uključuje fizičku silu, na primjer pljusku, kojom se nanosi određena bol ili nelagoda, bez obzira na to koliko je lagana – dok se za njih brinu roditelj i drugi, u skladu s Konvencijom o pravima djeteta.

U uvodnoj izjavi 63. Direktive o pravima žrtava donekle se prepoznaje važnost mogućnosti neizravnog prijavljivanja te se poziva na uspostavu mehanizma kojim se omogućuje trećim stranama, uključujući organizacije civilnog društva, da podnose prijave da bi se olakšalo prijavljivanje kaznenih djela. U tom se kontekstu poziva i na uvođenje mogućnosti da se prijave podnesu uporabom komunikacijskih tehnologija, kao što su e-pošta, videosnimke ili internetski elektronički obrasci.

ZABRINUTOST ZBOG KAZNENIH DJELA I IZBJEGAVANJE RIZIKA

U strahu od napada ili uznemiravanja žene češće izbjegavaju određena mjesta i situacije nego muškarci. Zbog toga imaju manje mogućnosti za sudjelovanje u javnom životu.

MIŠLJENJE FRA-e 7.

Države članice EU-a trebaju prepoznati da zabrinutost za osobnu sigurnost ima negativan učinak, posebno na žene. One često smatraju potrebnim ograničiti svoje kretanje i ponašanje kao odgovor na prijetnju fizičkog ili seksualnog napada i uznemiravanja, kako je pokazalo prijašnje FRA-ino izvješće o istraživanju o nasilju nad ženama. Tijela koja rade na suzbijanju kriminaliteta mogu iskoristiti rezultate ovog istraživanja i donijeti mjere za osiguravanje jednakosti pristupa javnom prostoru, kao što su mjere za sprečavanje kriminaliteta i smanjenje straha od kaznenih djela putem ekološkog dizajna.

Mjere država članica za povećanje osjećaja sigurnosti građana trebale bi biti usmjerene na skupine stanovništva koje su nerazmjerno zabrinute za svoju sigurnost i zbog toga izbjegavaju mjesta i situacije koje smatraju potencijalno nesigurnima. Uz žene, to su osobe s nižim stupnjem obrazovanja, nezaposleni i osobe koje teško pokrivaju svoje troškove života.

- ★ U 27 država članica EU-a 63 % osoba vrlo je ili donekle zabrinuto da će netko zloupotrijebiti njihov internetski bankovni račun ili kreditne/debitne kartice u sljedećih 12 mjeseci. S druge strane, 62 % ispitanika zabrinuto je zbog potencijalne krađe mobilnog telefona, novčanika ili torbe u sljedećih 12 mjeseci. Nadalje, 54 % ispitanika vrlo je ili donekle zabrinuto da će netko provaliti u njihov dom te ukrasti ili pokušati ukrasti nešto. Isto tako, 47 % ispitanika vrlo je ili donekle zabrinuto zbog terorističkog napada.
- ★ Određene sociodemografske značajke povezane su s razlikama u stupnju zabrinutosti ljudi da će postati žrtve kaznenog djela. Stope zabrinutosti zbog kaznenih djela više su među ženama, osobama s nižim stupnjem obrazovanja, nezaposlenima i osobama koje dohotkom kućanstva teško pokrivaju svoje troškove života. Osobe s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta), osobe rođene izvan EU-a i osobe koje se smatraju pripadnikom etničke manjine isto tako izražavaju veću zabrinutost da će postati žrtve kaznenog djela u usporedbi s osobama bez ograničenja u obavljanju uobičajenih aktivnosti, osobama rođenima u zemljama obuhvaćenima istraživanjem i osobama koje se ne smatraju pripadnicima etničke manjine.
- ★ Zbog straha od fizičkog ili seksualnog napada ili uznemiravanja, žene češće nego muškarci aktivno izbjegavaju rizike u tri situacije obuhvaćene istraživanjem: ispitanik izbjegava mjesta na kojima nema drugih ljudi, ispitanik izbjegava određene ulice ili područja i ispitanik izbjegava biti nasamo s nekim koga poznaje.
- ★ Mjesta na kojima nema drugih ljudi barem ponekad izbjegava 64 % žena u odnosu na 36 % muškaraca. Izbjegavanja određenih situacija i mjesta isto je tako češće među mladima, ali uz znatne razlike s obzirom na spol. U dobnoj skupini od 16 do 29 godina zbog straha od napada ili uznemiravanja 83 % žena i 58 % muškaraca izbjegava barem jednu od tri situacije obuhvaćene istraživanjem.
- ★ Konkretno, zbog straha od napada ili uznemiravanja 41 % žena barem ponekad izbjegava biti nasamo s nekim koga poznaje, u usporedbi sa 25 % muškaraca.
- ★ Veća je vjerojatnost da će osobe koje su bile žrtve fizičkog nasilja i/ili uznemiravanja izbjegavati situacije koje smatraju potencijalno nesigurnima. Na primjer, 37 % žena u 27 država članica EU-a koje su doživjele fizičko nasilje i/ili uznemiravanje izbjegava situacije za koje smatra da uključuju rizik od fizičkog ili seksualnog napada ili uznemiravanja, u odnosu na 21 % žena koje nisu doživjele fizičko nasilje i/ili uznemiravanje.

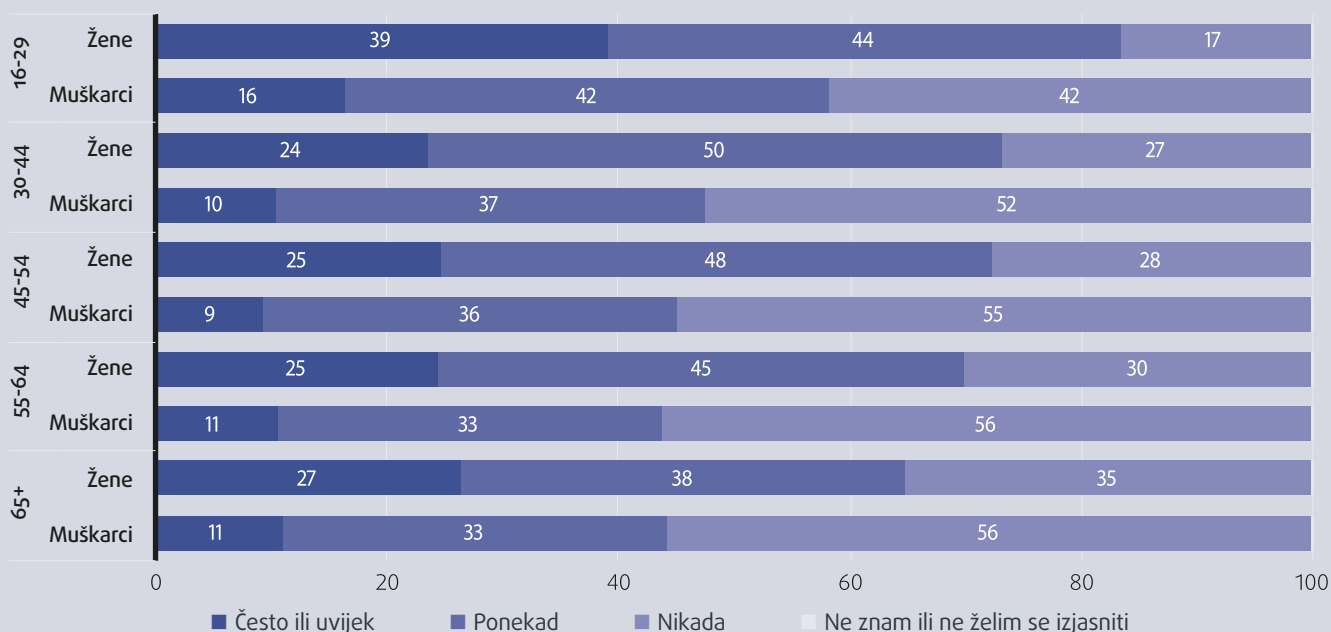
Mogućnost da postanu žrtve kaznenog djela ima velik učinak na društveni život ljudi jer utječe na njihove odluke, na primjer, o područjima ili situacijama koje treba izbjegavati. U nekim slučajevima prijetnja koju kazneno djelo predstavlja može se proširiti s onih koji su osobno žrtve na puno veću skupinu osoba. Rezultati ukazuju na razliku između iskustava žena i muškaraca u pogledu zabrinutosti zbog različitih kaznenih djela i posebno u pogledu oblika ponašanja koje su razvili da bi izbjegli rizike zbog zabrinutosti za vlastitu sigurnost. Žene, osobito mlade žene, poduzimaju znatne mjere (posebno) da bi izbjegle rizik od prijetnje seksualnog uznemiravanja i seksualnog nasilja, koji nerazmjerno pogađaju žene. Činjenicom da se osobu odvraća od odlazaka na javna mjesta ograničavaju se njezina temeljna prava, posebno pravo na slobodu (članak 6. Povelje) i poštovanje privatnog života (članak 7).

Izbjegavanje rizika može biti racionalan odgovor na određena iskustva, na primjer, iskustva žena sa seksualnim uznemiravanjem, kako pokazuje FRA-ino istraživanje o nasilju nad ženama. Međutim, taj rezultat treba staviti u kontekst mogućnosti i jednakih prilika u pogledu uporabe javnog prostora. Štoviše, pozornost treba obratiti i na niže stope izbjegavanja rizika među muškarcima s obzirom na to da oni češće doživljavaju određene vrste kaznenih djela na javnim mjestima.

Zabrinutost da će postati žrtva kaznenog djela veća je među osobama s nižim stupnjem obrazovanja, nezaposlenima, osobama s ograničenjima u obavljanju uobičajenih aktivnosti (zbog zdravstvenog problema ili invaliditeta) i osobama koje dohotkom kućanstva teško pokrivaju svoje troškove života. To može biti povezano s različitim čimbenicima, među ostalim, sa stanovanjem na područjima s visokom stopom kriminaliteta, s relativnim učinkom imovinskih kaznenih djela na one koji već teško spajaju kraj s krajem u usporedbi s osobama koje imaju dostatna financijska sredstva i mogu jednostavno zamijeniti ukradeno ili imaju sveobuhvatne police osiguranja, te s nižim dohotkom, zbog čega su sredstva namijenjena sigurnosti ograničena, što se odražava, na primjer, u nižim stopama vlasništva automobila ili nemogućnosti plaćanja vožnje taksijem kada se osoba kasno noću zatekne vani.

SLIKA 8.: IZBJEGAVANJE JEDNE ILI VIŠE OD TRI NAVEDENE SITUACIJE ZBOG STRAHA OD NAPADA ILI UZNEMIRAVANJA U RAZDOBLJU OD 12 MJESECI PRIJE ISTRAŽIVANJA, PO SPOLU I DOBI (EU-27, %)^{a, b}

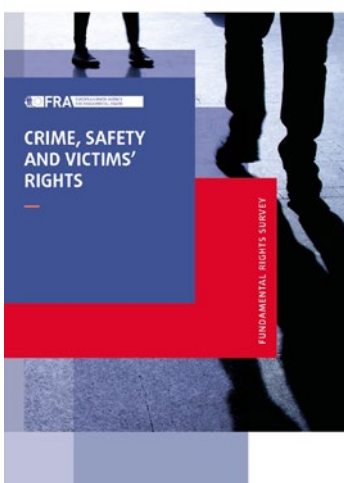
Izvor: FRA, istraživanje o temeljnim pravima, 2019.; podaci prikupljeni u suradnji s agencijama CBS (NL), CTIE (LU) i Statistik Austria (AT).

Napomene:

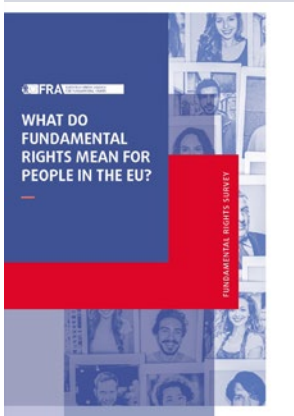
- ^a Od svih ispitanika u 27 država članica EU-a (n = 32 537); ponderirani rezultati.
- ^b Ispitanicima je u istraživanju postavljeno sljedeće pitanje: „Jeste li u bilo kojem trenutku u posljednjih 12 mjeseci učinili nešto od sljedećeg zbog straha od fizičkog ili seksualnog napada ili od uznemiravanja? (a) izbjegavali određene ulice ili izbjegavali odlaziti na određena područja; (b) izbjegavali odlaziti na određena mjesta na kojima nema drugih ljudi, na primjer, parkove ili parkirališta; (c) izbjegavali ostajati nasamo s nekim koga poznajete a u čijoj se prisutnosti osjećate nesigurno.“ Na slici je prikazan sažetak odgovora ispitanika na tri dijela pitanja. Ako je ispitanik odgovorio „često“ ili „uvijek“ na bilo koji od tri dijela, njegov je odgovor iskazan u toj kategoriji. Ako je ispitanik na bilo koji od tri dijela odgovorio „ponekad“ i ako ni na jedan dio nije odgovorio „često“ ili „uvijek“, njegov je odgovor na slici iskazan kao „ponekad“. Ispitanici koji su na sva tri dijela odgovorili „ne znam“ ili „ne želim se izjasniti“ uključeni su u kategoriju „ne znam ili ne želim se izjasniti“.

U ovom se sažetku iznose glavni rezultati FRA-ina drugog izvješća o istraživanju o temeljnim pravima.

FRA je objavila još nekoliko publikacija u kojima se navode odabrani rezultati istraživanja. One su dostupne na FRA-inim službenim stranicama.

PROMICANJE I ZAŠTITA VAŠIH TEMELJNIH PRAVA DILJEM EU-a —

U ovom se sažetku iznose glavni zaključci FRA-ina drugog glavnog izvješća na temelju istraživanja o temeljnim pravima. U okviru istraživanja prikupljeni su podaci o iskustvima, percepciji i mišljenju oko 35 000 osoba o nizu pitanja koja su na različite načine obuhvaćena pojmom ljudskih prava.

U FRA-inu drugom izvješću naglasak je na iskustvima ljudi kao žrtava odabranih vrsta kaznenih djela, uključujući kaznena djela nasilja i uznemiravanja te imovinska kaznena djela. U izvješću se ispituje i koliko se često navedena kaznena djela prijavljuju policiji, koliko su ljudi zabrinuti da će postati žrtve kaznenog djela i koliko su u određenim situacijama spremni intervenirati, podnijeti prijavu policiji ili, ako se to od njih zatraži, svjedočiti na sudu.

Predstavljeni rezultati podaci su iz prvog istraživanja na razini EU-a o kaznenim djelima i iskustvima općeg stanovništva s viktimizacijom povezanom s kaznenim djelima koji se mogu upotrijebiti za potrebe politika i zakonodavstva na razini EU-a i na nacionalnoj razini usmjerenih na žrtve kaznenih djela.

Žrtve

Pristup pravosuđu

Informacijsko društvo

Povelja EU-a za temeljna prava

FRA – AGENCIJA EUROPSKE UNIJE ZA TEMELJNA PRAVA

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Beč – Austrija

Tel. +43 158030-0 – Faks +43 158030-699

fra.europa.eu

facebook.com/fundamentalrights

twitter.com/EURightsAgency

linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

Ured za publikacije
Europske unije